

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

Обяснителна записка към баланса на Националния осигурителен институт - ДОО
към 30 септември 2021 година

Националният осигурителен институт (НОИ) е публична институция, която управлява държавното обществено осигуряване в Република България. НОИ администрира задължителното осигуряване за общо заболяване и майчинство, безработица, трудова злополука и професионално заболяване, инвалидност, старост и смърт. Националният осигурителен институт е компетентната българска институция по прилагане на правилата за координиране на схемите за социална сигурност и международните договори в областта на социалното осигуряване по отношение на паричните обезщетения за болест, майчинство и помощите при смърт, паричните обезщетения за безработица; пенсиите за старост, инвалидност и наследствените пенсии.

Националният осигурителен институт е юридическо лице, което се състои от Централно управление със седалище в град София и териториални поделения (ТП) във всеки от 28-те областни центрове на страната.

Функциите и основните му дейности са уредени с Кодекса за социално осигуряване и Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване (ДОО) за съответната година.

Общият брой на второстепенните разпоредители с бюджет към НОИ за периода 01.01.2021 г. – 30.09.2021 г. е 28:

1. ТП на НОИ - Благоевград
2. ТП на НОИ - Бургас
3. ТП НА НОИ - Варна
4. ТП НА НОИ - Велико Търново
5. ТП НА НОИ - Видин
6. ТП НА НОИ - Враца
7. ТП НА НОИ - Габрово
8. ТП НА НОИ - Добрич
9. ТП НА НОИ - Кърджали
10. ТП НА НОИ - Кюстендил
11. ТП НА НОИ - Ловеч
12. ТП НА НОИ - Монтана
13. ТП НА НОИ - Пазарджик
14. ТП НА НОИ - Перник
15. ТП НА НОИ - Плевен
16. ТП НА НОИ - Пловдив
17. ТП НА НОИ - Разград
18. ТП НА НОИ - Русе
19. ТП НА НОИ - Сливен
20. ТП НА НОИ - Силистра
21. ТП НА НОИ - Смолян
22. ТП НА НОИ - Стара Загора
23. ТП НА НОИ - София -Град

24. ТП на НОИ - София – Област
25. ТП на НОИ - Търговище
26. ТП на НОИ - Хасково
27. ТП на НОИ - Шумен
28. ТП на НОИ - Ямбол

Балансът на НОИ към 30.09.2021 г. е изготвен в съответствие със Заповед № ЗМФ-1338/22.12.2015 г. на Министъра на финансите, Указания на Министерство на финансите (МФ) ДДС № 20/2004 г., ДДС № 6/2008 г., ДДС № 14/2013 г. и ДДС № 04/27.09.2021 г. относно представяне на тримесечните отчети за 2021 г.

Със Заповед № 1016-40-1010 от 30.12.2020 г. е утвърдена Счетоводната политика на НОИ за 2021 г. Същата е разработена в съответствие с действащото счетоводно законодателство, сметкоплана на бюджетните организации и всички нормативни документи, отнасящи се до дейността на бюджетните организации. Основната цел на единната счетоводна политика, прилагана в системата на НОИ е да даде сигурност, че информацията, съдържаща се във финансовия отчет, е надеждна и представя вярно и честно финансовото и имуществено състояние на НОИ.

Счетоводната политика на НОИ съдържа специфични принципи, правила и процедури за организация на отчетността при изготвянето и представянето на отчетите за касовото изпълнение на бюджета и извънбюджетните сметки и фондове и финансовите отчети.

При признаването и оценяването на представените в годишния финансов отчет за 2020 г. позиции са спазени регламентирани в чл. 26 от Закона за счетоводството принципи, а именно:

➤ действащо предприятие - приема се, че предприятието е действащо и ще остане такова в предвидимо бъдеще; приема се, че предприятието няма нито намерение, нито необходимост да ликвидира или значително да намали обема на своята дейност;

➤ последователност на представянето и сравнителна информация - представянето и класификацията на статиите във финансовите отчети, счетоводните политики и методите на оценяване се запазват и прилагат последователно и през следващите отчетни периоди с цел постигане на сравнимост на счетоводните данни и показатели на финансовите отчети;

➤ предпазливост - оценяване и отчитане на предполагаемите рискове и очакваните евентуални загуби при счетоводното третиране на стопанските операции с цел получаване на действителен финансов резултат;

➤ начисляване - предприятието изготвя финансовите си отчети, с изключение на отчетите, свързани с паричните потоци, на базата на принципа на начисляването - ефектите от сделки и други събития се признават в момента на тяхното възникване, независимо от момента на получаването или плащането на паричните средства или техните еквиваленти, и се включват във финансовите отчети за периода, за който се отнасят;

➤ независимост на отделните отчетни периоди и стойностна връзка между начален и краен баланс - всеки отчетен период се третира счетоводно сам за себе си, независимо от обективната му връзка с предходния и със следващия отчетен период, като данните на финансовия отчет в началото на текущия отчетен период трябва да съвпадат с данните в края на предходния отчетен период;

➤ същественост - предприятието представя поотделно всяка съществена група статии с подобен характер; обединяване на суми по статии с подобен характер се допуска, когато сумите са несъществени или обединяването е направено с цел постигане на по-голяма яснота; сумата по статия е съществена, ако пропуските и неточното представяне на позицията биха могли да повлияят върху икономическите решения на ползвателите, взети въз основа на финансовите отчети, или биха довели до нарушаване на изискването за вярно и честно представяне на имущественото и финансовото състояние, финансовите резултати от дейността, промените в паричните потоци и в собствения капитал;

➤ компенсиране - предприятието не извършва прихващания между активи и пасиви или приходи и разходи и отчита поотделно както активи и пасиви, така и приходи и разходи;

➤ предимство на съдържанието пред формата - сделките и събитията се отразяват счетоводно в съответствие с тяхното съдържание, същност и икономическа реалност, а не формално според правната им форма;

➤ оценяване на позициите, които са признати във финансовите отчети, се извършва по цена на придобиване, която може да е покупна цена или себестойност или по друг метод, когато това се изисква в приложимите счетоводни стандарти.

В съответствие с изискванията на чл. 16, ал. 1 от Закона за счетоводство в НОИ са утвърдени Правила за документооборота на счетоводните документи, които определят реда за движение на счетоводните документи в НОИ от момента на тяхното съставяне или получаване до окончателната им обработка (оформяне), движение, използване, предаване за съхранение в постоянния счетоводен архив и унищожаването им.

Към 30.09.2021 г. в НОИ се работи по:

- ОП „Развитие на човешките ресурси - "Проект № BGO5M90P001-3.016 „Изграждане на система за контрол върху експертизата на работоспособността";

- проект BG05SFOP001-1.008 „Развитие и въвеждане на Институционалната архитектура на НОИ за приоритетни процеси, свързани с пенсиите и предоставяне на електронни административни услуги“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.

- проект BG05SFOP001-1.020 „Развитие и въвеждане на архитектурата на НОИ за процесите, свързани с парични обезщетения, помощи и гарантирани вземания“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.

- проект №BG05SFOP001-1.024-0001 „Изграждане на национално решение за електронен обмен на социално осигурителна информация EESSI“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.

Същите са намерили отражение в Баланса на НОИ към 30.09.2021 г., отчетна група „СЕС“.

Класификацирането на приходите и разходите е съобразно със сметкоплана на бюджетните организации, индивидуалния сметкоплан на НОИ и единната бюджетна класификация за 2021 година, утвърдена от министъра на финансите.

Приетият в Счетоводната политика подход за отписване на стоково-материални запаси при тяхното потребление е средно-претеглена величина (цена).

Текущото счетоводно отчитане в НОИ е организирано по определения със Закона за счетоводството ред и се извършва по способа на двустранното счетоводно записване.

Приходите и разходите на НОИ се формират на касова основа по параграфи и подпараграфи на Единната бюджетна класификация за съответната година и се отчитат в съответствие със сметкоплана на бюджетните организации по сметките от раздел 6 „Сметки за разходи“ и раздел 7 „Сметки за приходи, трансфери и преоценки“.

Счетоводните записвания на стопанските операции се осъществяват в хронологичен ред, синхронизирано на синтетично и аналитично ниво.

Групирането и разпределението на разходите по икономически елементи е съобразено със спецификата на отделните структурни звена и дейностите, извършвани от НОИ.

За счетоводното отчитане на стопанските операции се използва единен за цялата система на НОИ web базиран счетоводен програмен продукт “Торнадо”, което значително намалява времето за обработка на първичните счетоводни документи, извеждане на необходимите справки в искания разрез, извършване на текущо наблюдение на счетоводната отчетност в ТП на НОИ, което от своя страна минимизира риска от допускане на грешки.

Съгласно указанията на Министерството на финансите, отчетността в НОИ е организирана в три отчетни групи – „Бюджет“, „Сметки за средства от Европейския съюз“ и „Други сметки и дейности“.

За тези отчетни групи НОИ изготвя баланс на:

- Национален осигурителен институт - Държавно обществено осигуряване - код 5500;
- Национален осигурителен институт - Учителски пенсионен фонд (УчПФ) – 5591;
- Национален осигурителен институт - фонд "Гарантирани вземания на работници и служители" (ГВРС) – 5592

В обхвата на групата “Бюджет” се включват активите, пасивите, приходите и разходите, произтичащи от бюджетната дейност.

Отчетна група „СЕС“ включва аналогично същите елементи, но финансирани по силата на оперативни програми (съгласно ДДС № 6/2008 г.), международни проекти и програми, други средства от Европейския съюз, съответно отчитани се в посочената група.

В отчетна група „ДСД“ се отчитат получените от НОИ чуждите средства, капитализацията на дълготрайните материални активи, изписани на разход при придобиването им в отчетни групи „Бюджет“ и „СЕС“.

Всички второстепенни разпоредители с бюджет (ВРБ) в системата на НОИ изготвят самостоятелен баланс.

Чрез прилагането на въведената счетоводна система се цели осигуряване на всеобхватно хронологично регистриране на счетоводните операции, получаване на аналитична и обобщена информация по счетоводен път, представяща най-точно и по най-подходящ начин годишните финансови отчети на предприятието, междинно и годишно приключване на счетоводните регистри, изменения в извършените счетоводни записвания чрез съставяне на коригиращи счетоводни статии, прилагане на утвърдения от ръководителя на предприятието индивидуален сметкоплан, прилагане на утвърдена от ръководителя на предприятието счетоводна политика.

Счетоводното отчитане на извършените разходи и приходи от ликвидация на ДМА се подчиняват на общите правила за отчитане - разходите се отразяват по сметките от гр. 60 “Разходи по икономически елементи”, а приходите по сметките от гр. 71 “Приходи от продажби на активи и услуги и доходи от дялови участия”.

Съгласно заповед № ЗМФ-1338 от 22.12.2015 г. на министъра на финансите и на основание чл. 166, ал. 2 от Закона за публичните финанси, НОИ изготвя консолидиран финансов отчет за периода 01.01.2021 г. – 30.09.2021 г., който включва:

- ❖ Баланс към 30.09.2021 г.;
- ❖ Отчет за приходите и разходите;
- ❖ Отчет за касовото изпълнение на бюджета, сметките за средствата от Европейския съюз и сметките за чужди средства, обобщен за НОИ и второстепенните разпоредители с бюджет към него;
- ❖ Обяснителна записка.

Отчетът е изготвен в лева, като степента на точност на стойностите в него е до втория знак след десетичната запетая.

Спазени са изискванията на Закона за счетоводството, Сметкоплана на бюджетните организации, Единната бюджетна класификация за 2021 г., указанията, дадени с ДДС № 20/14.12.2004 г. на Министерство на финансите. относно прилагането на Националните счетоводни стандарти (НСС) от бюджетните предприятия, както и издадените през следващите години от МФ – дирекция “Държавно съкровище” писма и указания по отделни въпроси, касаещи отчетността на бюджетните организации, и утвърдената Счетоводна политика на НОИ.

Във финансовия отчет на НОИ към 30.09.2021 г. са обобщени отчетите на 28-те второстепенни разпоредители с бюджет.

Текущо през годината не се извършва приключване на приходните и разходните сметки със сметки 1101 „Акумулирано изменение на нетните активи“ и 1201 „Изменение на нетните активи за периода“.

Възстановени приходи и разходи, включително и от предходни години се отчитат в намаление на съответния параграф, по който първоначално са били отчетени.

През месец януари са сторнирани начислените към 31.12.2020 г. разходи за провизии на персонала по реда на СС 19 и т.19.7 от ДДС № 20/14.12.2004 г. по сметка 4230 “Провизии за бъдещи плащания към персонала“. Сторнирани са и начислените разходи за провизии за изплатени допълнителни възнаграждения (вкл. и припадащите се осигурителни вноски) през месец януари 2021 г., отнасящи се за 2020 г. През 2020 г. за начислените по реда на т. 9 от ДДС № 01/23.01.2013 г. суми са взети съответните счетоводни записвания по сметка 4973 „Коректив за задължения към персонала - местни лица“ за възнагражденията и припадащите се осигурителни вноски съгласно т. 19.7.8 и т. 49.2 от указание на МФ ДДС № 20 от 14.12.2004 г. Сторнирани са начислените по сметка 4971 „Коректив за задължения към доставчици - местни лица“ разходи за 2020 г., платени през 2021 г. и начислените по сметка 4961 „Коректив за вземания от местни лица“ вземания по фактури за 2020 г., приходите по които са постъпили през 2021 г.

Сторнирани са начислените през 2020 г. по сметка 4976 „Коректив за задължения за субсидии, капиталови трансфери и здравно-осигурителни дейности“ средства за компенсации и за запазване на заетостта, които са изплатени през 2021 г. в размер на 239 079 692 лв.

Корективите за задължения към доставчици, местни лица са отразени по сметка 4971 „Коректив за задължения към доставчици - местни лица“ като крайното кредитно салдо към 31.12.2020 г. е в размер на 655 835 лв. В съответствие с т. 49 от ДДС 20/2004 по сметката са начислени всички разходи за отопление, вода, телефон, наеми и други, независимо от това, че фактурирането от доставчиците и получаването на фактурите е през 2020 г., предвид обстоятелството, че разходите се начисляват през периода, през който са възникнали, независимо дали е извършено плащане. Същите през месец януари 2021 г. са сторнирани.

Крайното кредитно салдо по задбалансова счетоводна сметка 9200 „Поети задължения по договори“ в размер на 18 159 034 лв. отразява наличните към 30.09.2021 г. ангажименти по сключени договори.

ОТЧЕТНА ГРУПА “БЮДЖЕТ”

I. АКТИВ НА БАЛАНСА.

Сумата в актива на баланса в раздел А. Нефинансови активи е в размер на 73 825 386 лв., която се разпределя както следва:

Група I. Дълготрайни материални активи (ДМА) е с отчетна стойност 71 953 912 лв.

В сравнение с предходния отчетен период ДМА имат увеличение от 1 395 493 лв. Структурата на ДМА е както следва:

1. **Сгради** с отчетна стойност 54 504 935 лв. По този елемент от баланса се наблюдава намаление спрямо предходния период в размер на 931 902 лв., формирано от начислени амортизации за периода.

2. **Компютри, транспортни средства и оборудване** на обща стойност 10 299 092 лв. По този елемент от баланса се наблюдава намаление спрямо предходния период в размер на 835 791 лв. формирано от:

- начислени амортизации в размер на - 2 541 464 лв.;
- отписана амортизация за 58 192 лв.;
- придобити сървърни конфигурации за 743 040 лв.;
- придобит хардуер X2520 WAF за 273 782 лв.;
- придобит унищожител на данни от магнитен носител Degausser за 19 752 лв.;
- бракувани активи за 2 444 лв.;
- дарени компютри за 17 611 лв.;
- дарени принтери за 2 064 лв.;
- дарен автомобил за 2 100 лв.;

- придобити 350 бр. компютърни конфигурации за 554 518 лв.;
- разширение система за достъп в ТП на НОИ Бургас за 2 014 лв.;
- придобити 8 бр. дезинфекционни UVC уреди за въздух в ТП на НОИ Добрич за 9 648 лв.;
- придобит безвъзмездно лек автомобил от Министерство на финансите в ЦУ на НОИ за 18 519 лв.
- придобит мултимедиен проектор в ТП на НОИ Враца за 1 097 лв.;
- придобита пожароизвестителна централа в ТП на НОИ Враца за 1 176 лв.;
- закупени 6 бр. климатици в ТП на НОИ Габрово за 8 423 лв.;
- придобит газов котел в ТП на НОИ Кърджали за 19 153 лв.;
- доставено и инсталирано устройство за изкачване на стълби за хора с увреждания в ТП на НОИ Русе за 5 460 лв.;
- закупени 35 бр. климатици в ТП на НОИ Стара Загора за 37 706 лв.;
- доставено и инсталирано устройство за изкачване на стълби за хора с увреждания в ТП на НОИ Добрич за 5 460 лв.;
- придобити 2 бр. конвектори в ТП на НОИ Ямбол за 2 567 лв.;
- бракувани компютри за 30 614 лв.

3. **Стопански инвентар и други ДМА** на стойност 172 296 лв., или намаление спрямо предходния период с 13 711 лв., формирано от:

- начислени амортизации в размер на 23 212 лв.;
- закупена водоструйка в ЦУ на НОИ за 2 237 лв.;
- закупена машина за унищожаване на документи в ТП на НОИ Пазарджик за 1 440 лв.;
- отписана амортизация за 1 270 лв.;
- закупен модул сенник в ТП на НОИ Бургас за 2 040 лв.;
- закупени 2 бр. пожароустойчиви врати в ТП на НОИ Бургас за 2 832 лв.;
- придобит рекламен надпис в ТП на НОИ Плевен за 952 лв.

4. **ДМА в процес на придобиване** на стойност 4 975 919 лв., или увеличение спрямо същия период на предходната година в размер на 3 176 897 лв., формирано от:

- доставен хардуер хардуер X2520 WAF за 263 582 лв.;
- доставен унищожител на данни от магнитен носител Degausser за 19 752 лв.;
- изграждане на оптична свързаност в ТП на НОИ Кърджали за 6 960 лв.;
- изграждане на централна модулна климатизация в ЦУ на НОИ за 1 140 548 лв.;
- саниране на административна сграда ЦУ на НОИ за 2 280 811 лв.;
- поставяне на топлоизолация на сграда на ТП на НОИ Бургас за 27 199 лв.;
- придобиване на конвектори в ТП на НОИ Бургас за 4 712 лв.

5. **Земни, горни и трайни насаждения на стойност** 2 001 670 лв., без промяна спрямо предходния отчетен период.

В група **II. Нематериални дълготрайни активи** са отчетени 1 216 291 лв., или намаление спрямо предходния период с 695 213 лв., формирано от:

- лицензи DBF – виртуален продукт в процес на придобиване за 125 549 лв.;
- придобит лиценз DBF – виртуален продукт за 1 031 09 лв.;
- начислени амортизации в размер на 717 653 лв.

В група **III. Краткотрайни материални активи** са отчетени 655 184 лв. Намалението спрямо предходния период е в размер на 49 272 лв. и се дължи основно на изписани в употреба краткотрайни материални активи, горива, канцеларски материали и консумативи, хартия, консумативи и резервни части за хардуер и др. Материалните запаси се завеждат по доставна стойност, а отписването на стоково-материалните запаси при тяхното потребление се извършва по метода на средно-претеглената стойност. Спазени са изискванията, съгласно указания ДДС № 20/14.12.2004 г. на МФ, активите в употреба под прага на същественост да не се водят в баланса, като за целите на отчетността, същите се отразяват задбалансово.

В раздел **Б. Финансови активи** в баланса са отчетени 135 955 399 лв., както следва:

Първата отчетна група **I. Дялове, акции и други ценни книжа** е в размер на 68 565 000 лв. В тази отчетна група се отчита дяловото участие на НОИ в търговски дружества с държавно участие. Търговското дружество, в което НОИ има участие е „Профилактика рехабилитация и отдих“ ЕАД (ПРО ЕАД). Правата на Едноличен собственик на капитала се упражняват от Надзорния съвет на НОИ.

Във втората отчетна група **II. Вземания от заеми** НОИ няма отчетени стойности.

Отчетените средства в третата отчетна група **III. Други вземания** са в размер на 67 535 600 лв., или намаление спрямо предходния период от 361 390 498 лв, както следва:

Публични държавни/общински вземания – Вземания по наказателни постановления отразени в сметка 4301 „Вземания от данъци, осигурителни вноски, такси и административни глоби и санкции” и са в размер на 530 385 лв. като е отчетено намаление спрямо предходната година в размер на 386 094 лв. Към 30.09.2021 г. размерът на събираните от НОИ вземания по наказателни постановления е 50 157 лв.

Вземания от клиенти – 75 502 лв., или увеличение в размер на 68 727 лв., спрямо предходния отчетен период. В увеличението на баланса са отразени начислените и постъпилите вземания от клиенти, отчетени по сметка 4110 „Вземания от клиенти от страната”.

Предоставени аванси са в размер на 660 841 лв., или намаление в размер на 2 023 862 лв. Намалението на средствата, отчетени от ЦУ и ТП на НОИ представлява закрити аванси, платени по сключени договори с доставчици, както и платени към 30.09.2021 г. аванси за разходи, съгласно ДДС № 3/2009 г.

Вземания от подотчетни лица в размер на 60 лв. – неотчетени аванси.

Други вземания – 66 268 811 лв. или намаление в размер на 359 049 329 лв., което се формира както следва:

1. Във връзка с промените по т. 2, ал. 2, чл. 20 от Кодекса за социално осигуряване (обн. ДВ 106 от 2013 г. в сила от 01.01.2014 г.), касаещи вземанията, установени с разпореждания по ревизионни актове и изключването им от обхвата на средствата, отчетатани като приход по бюджета на НОИ, движението на средствата по вземания, установени с разпореждания по ревизионни актове се отчетат като “възстановен разход” за съответния фонд, от който е изплатено обезщетението. Вземанията от главници по разкрити надвзети пенсии са отразени в сметка 4279 „Вземания за възстановяване на пенсии”. Към 30.09.2021 г. остатъкът от начислени и несъбрани главници по надвзети пенсии е 3 438 435 лв., като размера на главниците за събиране от НОИ е 1 300 906 лв. Вземанията по надвзети социални плащания за неправомерно получени обезщетения за безработица и временна неработоспособност са отразени в сметка 4287 „Вземания за възстановяване на помощи и други трансфери към домакинства - местни лица” и са в размер на 8 193 423 лв., от тях главници за събиране от НОИ в размер на 4 049 315 лв. (Таблица 1). В същите счетоводни сметки са отразени и предадените за събиране от НАП вземания по главници, като за целта е въведена допълнителна аналитичност „вземания“, чрез която са диференцирани на вземания, събирани от НОИ и вземания, събирани от НАП. Вземанията, предадени за събиране от НАП са в размер 6 281 637 лв., в т. ч. надвзетите пенсии – 2 137 529 лв., наказателни постановления – 480 228 лв., обезщетения за безработица и обезщетения за временна неработоспособност – 4 144 108 лв. (Таблица 2).

Таблица 1

Вземания от главници, събрани от НОИ

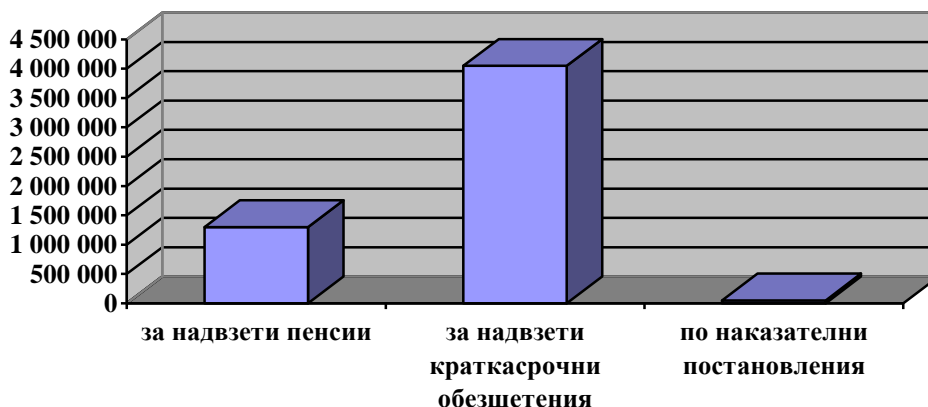
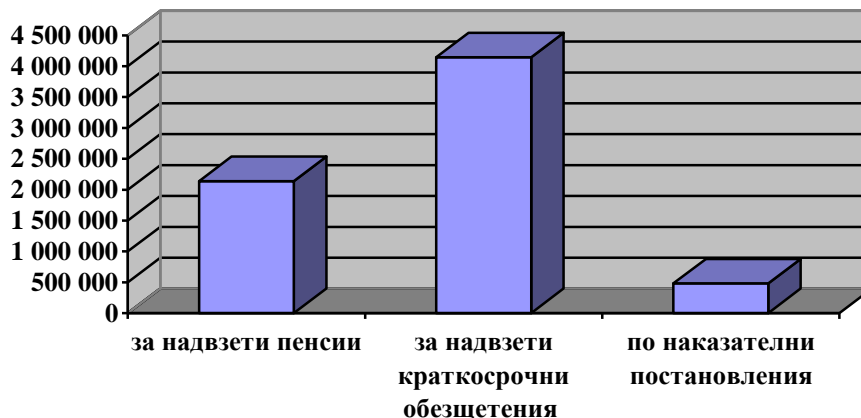
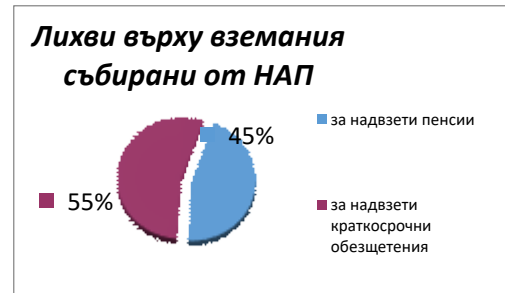
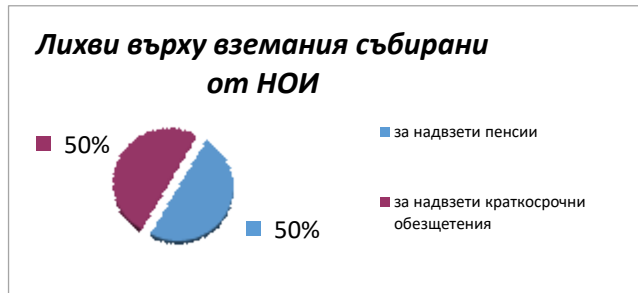

Таблица 2

Вземания от главници, събрани от НАП

2. Лихвите върху вземанията на НОИ са отразени в сметка 4871 „Начислени лихви върху други вземания от местни лица” и са в размер 6 138 074 лв. От тях за събиране от НОИ са 1 885 176 лв. (лихви по краткосрочни вземания – 943 374 лв.; лихви по надвзети пенсии – 941 802 лв.) и предадените за събиране от НАП са 4 252 898 лв. (лихви по краткосрочни вземания – 2 320 698 лв.; лихви по надвзети пенсии – 1 932 200 лв.).

3. В размера на вземанията в баланса на НОИ по сметка 4887 "Вземания от други дебитори - местни лица (приходно-разходни позиции)" са включени вземания по § 9 от ПЗР на КСО в размер на 63 962 лв., вземания по кредитни известия в размер на 21 704 лв., вземания по надвзети пенсии по изпълнителни дела в размер на 252 648 лв., както и вземания по съставени ревизионни актове на прекратени осигурители във връзка с извършени разходи за окомплектоване на архивна документация - за приемане и съхранение на разплащателните им ведомости в размер на 12 758 лв. (10 753 лв. - събрани от НОИ и 2 005 лв. - събрани от НАП).

4. За отчитане на средствата за безработица, изплатени съгласно изискванията на съответните международни спогодби чрез търговските банки в страната се ползва разчетната сметка 4858 "Други вземания от други държави (финансиращи позиции)". Размерът на тези средства към 30.09.2021 г. е 5 153 лв.

5. В размера на други вземания се включват и дължимите от служители удържани суми от възнаграждения, отчетени по сметка 4213, чиято стойност е 2 944 лв.

6. В размера на другите вземания се включват и дължимите осигурителни вноски за ДОО от НЗОК, чиято стойност е 634 116 лв. намалени с размера на дължимите от НОИ осигурителни вноски за ДОО на наети лица по програми „Временна заетост” и лица по извънтрудови правоотношения за месец декември 2020 г., платени през месец януари 2021 г.

7. В размера на други вземания се включва и салдото по сметка 4502 „Вътрешни разчети между бюджет и сметки за чужди средства“ в размер на 1 095 941 лв. Сумата представлява разликата между прехвърлените от бюджета на НОИ в края на 2020 г. средства в сметката за чужди средства, изплатените от Националния осигурителен институт през 2021 г. средства за компенсации за запазване на заетостта по реда на ПМС 55 от 2020 г., ПМС 151 от 2020 г. и ПМС 278 от 2020 г. от сметката за чужди средства и възстановените средства в бюджета в размер на 155 000 000 лв.

8. В размера на други вземания се включва и сумата по сметка 4655 „Разчети между централния бюджет и социалноосигурителни фондове за поети осигурителни вноски”. По сметката текущо се отразяват разчетите с Министерство на финансите за осигурителни вноски за бюджетни разпоредители на централизирано разплащане за ДОО. Към 30.09.2021 г. е формирано вземане на НОИ от централния бюджет в размер на 20 229 331 лв.

9. В размера на други вземания се включва и салдото по сметка 4857 “Др.взем.от др.държави/пр./р. позиция/ПОБ” за реимбурсации от страни от ЕС и е в размер на 3 496 818 лв.

10. Сметка 5081 „Левови преводи между сметки на бюджетни организации в процес на сетълмент към края на периода”-22 683 504 лв. По сметката се отразяват сумите на път в края на периода от ТП на НОИ и НАП.

В група **IV. Парични средства** е отразена наличността по левови и валутни бюджетни сметки на НОИ в края на периода, която е в размер на 20 084 131 лв. Същата представлява наличност по левови и валутни сметки. По силата на Европейски регламенти и международни договори изплащането на част от пенсиите, отпуснати по българското законодателство, се извършва чрез осигурителните институти на Германия, Украйна, Молдова, Русия и Турция, а в останалите случаи се насочват директно по банковите сметки на правоимащите лица. Сумите, получени за пенсии от горепосочените осигурителни институти (без Турция) се изплащат от бюджетната ни сметка в БНБ, когато правоимащите лица са декларирали левови банкови сметки, а в случаите на посочени банкови сметки в евро, преводите се реализират чрез УниКредит Булбанк. Левовата равностойност на остатъка по валутните сметки в края на периода е в размер на 1 800 624 лв. В НОИ е възприета счетоводна политика за ежемесечна преоценка на валутните средства по банковите сметки, като положителните и отрицателни преоценки се отразяват в кредита и дебита на сметка 7804 „Преоценки на финансови активи (финансиращи позиции)“.

В раздел **В. Задбалансови активи** в отчетна група “Бюджети и бюджетни сметки” е отразена сумата от 240 710 163 лв. Отчетените средства представляват получени и възстановени банкови гаранции, учредени по повод изпълнението на договорни ангажименти, обвързани с бюджетни средства, чужди ДМА, начислени условни вземания за средства за реимбурсация за изплатени парични обезщетения за безработица на лица, пребиваващи в други държави и материални запаси, краткотрайни активи в употреба с характер на ДМА, подлежащи на задбалансово отчитане и активи със стойност под прага на същественост. Увеличението спрямо предходния период е в размер на 15 319 826 лв. Основният дял на задбалансовите активи е формиран от условни вземания за реимбурсация, чийто размер е 227 210 865 лв.

II. ПАСИВ НА БАЛАНСА.

В раздел **А. Капитал в бюджетните предприятия** на ред Разполагаем капитал е отразена сума в размер на 141 087 003 лв. Отражено е намаление в нетните активи през отчетния период в размер на 237 055 628 лв.

В раздел Б. Пасиви и приходи за бъдещи периоди, средствата са разпределени както следва:

В група **I. Дългосрочни задължения** няма отчетени стойности.

В група **II. Краткосрочни задължения** са отчетени средства в размер на 177 730 743 лв., като е формирано намаление от 94 296 173 лв. по статии, същото е разпределено както следва:

1. *Задължения към доставчици* – 17 965 лв. или намаление в размер на 731 698 лв. Средствата са отчетени от администрацията на НОИ и второстепенните разпоредители с бюджет.

2. *Задължения за пенсии, помощи, стипендии, субсидии*- в размер на 226 511 лв. , или намаление спрямо предходния период в размер на 291 120 831 лв., основно дължащо се на сторнирани компенсации за запазване на заетостта.

3. *Задължения за данъци, мита и такси* в размер на 160 607 лв. или намаление спрямо предходния период с 27 101 лв. Сумата се формирана от начислен данък добавена стойност и данък за месец септември 2021 г., платен през месец октомври 2021 г. В тази статия на баланса са отчетени и разчетите на ЦУ и ТП на НОИ във връзка с начислените и платени средства за данък върху приходите на бюджетните организации, съгласно ЗКПО.

4. *Задължения за осигурителни вноски* в размер на 665 099 лв. или увеличение спрямо предходната година с 664 558 лв.

5. *Задължения към персонала* в размер на 31 492 лв., или намаление спрямо предходния период с 2 710 965 лв. Основно формираното намаление е в резултат на сторнирани през месец януари 2021 г. начислени разходи за допълнителни възнаграждения за постигнати резултати (ДВПР) за четвърто тримесечие на 2020 г., включително и припадащите се осигурителни вноски. Възнагражденията са изплатени през месец януари 2021 г.

6. *Други краткосрочни задължения* в размер на 54 099 214 лв. или увеличение спрямо предходния период с 46 557 839 лв. Сумата във финансовия отчет на НОИ за други краткосрочни задължения се формира от салдата по следните счетоводни сметки:

- 4675 „Разчети със социалноосигурителни фондове“ - за събрани средства и извършени плащания 5 798 439 лв. По сметка 4675 са отразени събраните от НАП суми от осигурителни вноски за УчПФ и ГВРС, постъпили по сметката на НОИ за ДОО в БНБ през месец декември 2020 г. и прехвърлени по сметките на УчПФ и ГВРС през януари 2021 г., съответно постъпилите суми по сметката на НОИ за ДОО в БНБ през месец декември 2019 г. и прехвърлени по сметките на УчПФ и ГВРС през месец януари 2020 г.

- 4685 „Разчети със сметки за средства от Европейския съюз на социалноосигурителни фондове за постъпили и разходвани средства“ – 30 825 лв. Тази сума се формира от извършени разходи по проект „Развитие на човешките ресурси - "Проект Ns BGO5M90P001-3.016 „Изграждане на система за контрол върху експертната на работоспособността“ и проект №2016-BG-IA-0031 "Осигуряване на електронен обмен на социалноосигурителна информация между България и ЕС".

- 4598 „Разч.ЦБ-авт.финаннс плащ.-недост.ср-ва“ 46 965 350 лв.- формирано салдо от суми по разчети с централния бюджет за финансиране на плащания при недостиг на средства по с-ка на ДОО.

- 4831 „Временни депозити, гаранции и други чужди средства от местни лица“ – 965 133 лв. или намаление спрямо предходен период в размер на 86 879 лв. В счетоводната сметка са отразени задължения на НОИ към клиенти от внесени парични гаранции, осигуряващи изпълнението на сключени договори от НОИ към 30.09.2021 г.

- 4853 Др.задълж.към държави (ПР позиц.)-Пенсии -626 лв.

- 4854 „Други задължения към други държави (финансиращи позиции)“ – 302 354 лв. или увеличение спрямо предходен период в размер на 16 451 лв. По счетоводната сметка са отчетени средствата за пенсии, получени от други държави и изплатени съгласно изискванията на съответните международни спогодби чрез търговските банки в страната.

- 4897 „Задължения към други кредитори - местни лица“ – 35 947 лв.;

- 4970 „Корект.за задълж.към бюдж.организации ПРО“ – 540 лв.

В група III. Провизии и приходи за бъдещи периоди – към 30.09.2021 г. са не са отчетени средства, като има намаление в размер на 2 262 698 лв.

В раздел В. Задбалансови пасиви от пасива на баланса в отчетна група “Бюджет” е отразена сумата от 18 159 034 лв.

В позициите “Задбалансови пасиви” са включени само условните пасиви, а не салдата на всички задбалансови пасивни сметки. В салдото не са включени салдата по сметки от подгрупи 980 „Поети ангажименти за разходи - потоци“ съгласно т. 36, Раздел V от указанията за попълване на макета на баланса. Средствата, отчетени в този раздел от пасива представляват наличните в края на периода средства по сключени договори с доставчици на стоки и услуги, преди да е извършена доставката или услугата. Поетите по сключени договори ангажименти към 30.09.2021 г. са в размер на 13 371 253 лв., отразени по кредитния оборот на сметка 9200 „Поети ангажименти за разходи – наличности”, а реализираните ангажименти, отразени по дебитния оборот са в размер на 13 920 259 лв. Възникналите ангажименти за разходи с незабавна реализация, отразени по дебитния оборот на сметка

9801 „Възникнали ангажименти за разходи с незабавна реализация” са в размер на 2 353 789 423 лв., основна част от които са изплатени краткосрочни обезщетения. Извършените корекции по поети ангажименти по сключени договори са отразени по дебитния и кредитния обороти на сметка 9808 „Корекции в обема/стойността на поетите ангажименти за разходи” са в размер на 2 157 318 лв.

ОТЧЕТНА ГРУПА „СМЕТКИ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ”

В стопанска област „Сметки за средства от Европейския съюз“ са отразени извършените разходи по проекти - „Развитие на човешките ресурси - "Проект № BG05M90P001-3.016 „Изграждане на система за контрол върху експертизата на работоспособността“, проект BG05SFOP001-1.008 „Развитие и въвеждане на Институционалната архитектура на НОИ за приоритетни процеси, свързани с пенсиите и предоставяне на електронни административни услуги“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, проект BG05SFOP001-1.020 „Развитие и въвеждане на архитектурата на НОИ за процесите, свързани с парични обезщетения, помощи и гарантирани вземания“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“ и проект №BG05SFOP001-1.024-0001 „Изграждане на национално решение за електронен обмен на социално осигурителна информация EESSI“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“.

I. АКТИВ НА БАЛАНСА

В раздел **Б. Финансови активи** в баланса е записана сумата от 30 825 лв. Отчетените средства са от вземания, отчетени по сметка 4685 „Разчети със сметки за средства от Европейския съюз на социалноосигурителни фондове за постъпили и разходвани средства“ в размер на 30 825 лв., формирано от извършени разходи по международен проект BG05SFOP001-1.008 „Развитие и въвеждане на Институционалната архитектура на НОИ за приоритетни процеси, свързани с пенсиите и предоставяне на електронни административни услуги“ и проект „Развитие на човешките ресурси - "Проект № BG05M90P001-3.016 „Изграждане на система за контрол върху експертизата на работоспособността“.

II. ПАСИВ НА БАЛАНСА

В раздел **А. Капитал в бюджетните предприятия** на ред Разполагаем капитал е отразена сума в размер на 13 300 лв. Акумулирано изменение на нетните активи от минали години в размер на 171 915 лв. Изменението на нетните активи е в размер на 154 390 лв.

В раздел **Б. Пасиви и отсрочени постъпления** – не е отразена сума към 30.09.2021 г.

В раздел **В. Задбалансови пасиви** в отчетна група СЕС са отчетени 301 715 лв.

ОТЧЕТНА ГРУПА „ДРУГИ СМЕТКИ И ДЕЙНОСТИ”

За отчитане на разходите за придобиване на активи, които се изписват на разход при тяхното придобиване – земи (с изключение на прилежащите към сгради и съоразения земи), инфраструктурни обекти, активи с историческа и художествена стойност, активи предназначени за специални дейности по отбраната и сигурността и книги за библиотеки се използват сметките от подгрупа 607 „Наеми и разходи за инфраструктурни обекти, земя и други активи и активи с художествена и историческа стойност”. Спазено е изискването за

балансовото признаване (капитализиране) на изписаните като текущ разход дълготрайни активи в сметки от група 22 “Дълготрайни активи, капитализирани в отчетна група (стопанска област) ”Други сметки и дейности”.

I. АКТИВ НА БАЛАНСА

Сумата в актива на баланса раздел **А. Нефинансови активи** е в размер на 982 405 лв.

В група I. Дълготрайни материални активи - размера на отчетените активи са 982 405 лв., или намаление спрямо предходната година с 36 571 лв., което представлява разлика от начислените амортизации на инфраструктурните обекти.

В раздел Б. Финансови активи е отразена сума в размер на 5 369 211 лв.

В група IV. Парични средства – отразена е наличността по сметката за чужди средства, която в края на периода е в размер на 5 369 211 лв. Съгласно указания, предоставени от дирекция „Държавно съкровище“ на Министерството на финансите, отнасящите се за месеца добавки за чужда помощ, подлежащи на превеждане на АСП, следва до края на месеца да се преведат по сметката за чужди средства на НОИ. Преводът на горепосочените средства от ТП на НОИ към сметката за чужди средства в БНБ се осъществява в предпоследния ден на месеца, за който се отнасят. Към 30.09.2021 г. по тази дейност са налични 4 273 270 лв. В края на 2020 г. съгласно ПМС № 400 от 2020 г. са преведени 351 315 637 лв. по сметка за чужди средства на Националния осигурителен институт за изплащане по реда на ПМС № 55 от 2020 г., ПМС № 151 от 2020 г. и ПМС 278 от 2020 г. на работодатели на компенсация и средства за запазване на заетостта, отнасящи се за периодите до края на 2020 г. Сумата представлява разликата между изплатените от Националния осигурителен институт през 2020 г. средства и одобрените със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2020 г. 1 000 000 000 лв. за мерки, свързани със заетостта, разходвани на основание параграф 6а от преходните и заключителни разпоредби на същия закон. През 2021 г. от сметката за чужди средства са изплатени средства в размер на 195 223 837 лв. за запазване на заетостта, а средства в размер на 155 000 000 лв. са прехвърлени в бюджета на НОИ. Към 30.09.2021 г. по тази дейност са налични средства в размер на 1 095 941 лв.

II. ПАСИВ НА БАЛАНСА

В раздел **А. Капитал в бюджетните предприятия** е отразена сума. в размер на 982 405 лв. Формирано е намаление в нетните активи през отчетния период е в размер на 37 571 лв.

В раздел **Б Други краткосрочни зъдължения** е отразена сума в размер на 5 369 211 лв., представляваща налични средства за изплащане на работодатели на компенсация и средства за запазване на заетостта и подлежащи на превеждане средства на добавки за чужда помощ.

ГЛАВЕН СЧЕТОВОДИТЕЛ:

ДИМИТЪР НЕДЯЛКОВ

РЪКОВОДИТЕЛ:

ИВАЙЛО ИВАНОВ